

УДК 657.32:334.012.64(477)

Лук`яненко Н.Е.¹, Савчишкін О.Ю.²

¹ старш.викл. ЗНТУ

² студ. гр. М-627сп ЗНТУ

ПРОБЛЕМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі ринкового трансформування економіки України одним із головних чинників стабільності досягнутих позитивних соціально-економічних тенденцій у державі є забезпечення сталого економічного зростання та розвитку соціальної сфери в регіонах на основі мобілізації й ефективного використання всього комплексу ресурсів та умов. Серед шляхів зміцнення національної економіки слід визнати розвиток малого підприємництва.

В розвинутій ринковій економіці найважливіше місце займають малі підприємства, які протистоять монополіям і слугують економічним фактором втримання зростання цін і насичення ринку товарами та послугами.

Мале підприємство-це не просто невелике за чисельністю і обсягу продукції виробництво, а зовсім нова структура, що набуває розвитку в нашій економіці, здатна надати широку свободу вибору і додаткові робочі місця, забезпечити швидку окупність витрат, оперативно реагувати на зміну споживацького попиту. Малі підприємства сприяють подоланню галузевого і регіонального монополізма, розширенню конкуренції, впровадженню досягнень науково-технічного прогресу, підвищенню експортного потенціалу країни, значному зміцненню економічної бази країни.

Економічна ситуація в Україні не сприяє розвитку малого бізнесу—так вважають 68,2% опитаних бізнесменів. Лише 3% респондентів повністю задоволені бізнес-кліматом в Україні. Інфляція (56,3%), рівень податкового навантаження (42,24%), високий рівень корупції (41,9%) та нестача кваліфікованих фахівців (39,3%)—основні чинники негативної оцінки бізнес-клімату.

Ведення малого бізнесу в Україні пов'язане з рядом значних фінансових витрат. Перше, з чим стикається підприємець,—це висока вартість оренди приміщень (офісних, торгових, складських), особливо в Києві та інших великих містах України, а також завищені тарифи на комунальні послуги.

Сучасна макроекономічна кон'юнктура прикладає до жару вогню, створюючи додаткові складнощі для малого бізнесу. Перша з них—недоступність грошей і висока вартість кредитних ресурсів. Кредитні ставки для бізнесу перевищують 25%-30%, а отже, дозволити їх собі можуть лише високорентабельні підприємства. Банківські установи неохоче і вкрай рідко

кредитують малий бізнес, ставлячись дуже підозріло до позичальників приватних підприємств, піддаючи їх різноманітним скрупульозним перевіткам.

Друга проблема—низька купівельна спроможність населення, зміна пріоритетів поведінки споживачів і, як наслідок, зниження обсягів продажів. У вітчизняного покупця мало грошей, він не хоче з ними розлучатися, і все частіше орієнтується на зменшення витрат: знижки, розпродажі, дешевший товар, більш тривале використання товару. Як наслідок торговий сегмент ринку монополізується, при тому, що в торгівлі і послугах в Україні зайняті 64% приватних підприємств.

Третя проблема—криза ліквідності і криза неплатежів. Малий бізнес сьогодні існує за умов, коли він винен контрагентам і контрагенти винні йому. З багатьма контрагентами доводиться працювати в борг, під розписки, бартер тощо. Реальних платежів дуже мало, гроші в системі не циркулюють.

Конкретні напрями, форми та заходи, здійснювані державою у цій сфері, повинні реалізовуватися через державну програму розвитку малого підприємництва, яка, в свою чергу, має стати невід'ємною частиною програми соціально-економічного розвитку України.

Практичний досвід показує, що на формування і функціонування ринкового середовища для суб'єктів малого підприємництва на рівні регіонів мають впливати щонайменше чотири групи заходів; стимулювання пропозиції суб'єктів малого та середнього підприємництва; стимулювання попиту на продукти та послуги малого бізнесу; співвідношення попиту і пропозиції суб'єктів малого підприємництва; допомога регіональному розвитку.

Визначені заходи мають стати основою впливу на ринкове середовище за рахунок створення системи регіонального сприяння розвитку малого підприємництва. Для цього можна виділити два типи організацій для її підтримки. По-перше, це структурні підрозділи місцевих органів виконавчої влади та самоврядування—відділи сприяння підприємницької діяльності. По-друге, це регіональні об'єднання суб'єктів малого підприємництва. Вони повинні створюватися на добровільних засадах, а їх виконавчі дирекції—за рахунок внесків членів об'єднань.